יסודות
תורה ודמוקרטיה
מעלים כיסודות

"והחזקת בו" מהתנדבות חולפת לערבות עוטפת

דף עבודה ועיון לתלמיד/ה – יום ההוקרה לפצועי מערכות ישראל ופעולות האיבה (י"ז בכסלו)

קהל יעד: ט'-י"ב

חלק א': מבחן המבט – מה שרואים ומה שנסתר

מבט ראשון לעבר "הפציעה השקופה".

צפייה בסרטונים:

- סרטון 1 (פלשבקים בחיים): צפה בסרטון
- סרטון 2 (רעש נפצים בפורים): צפה בסרטון

שאלות למחשבה ודיון:

1. כיצד הייתה מגיבה הסביבה אילו הפגיעה המוצגת בסרטון הייתה פיזית ונראית לעין?
2. מה שונה בתגובת הסביבה לפגיעה נפשית שאינה נראית? לאילו תחושות פנימיות פער זה גורם אצל הפצוע?

חלק ב': קולו של השבר – עיון בשיר "רסיסים"

מילים ולחן: קרן פלס ואבי אוחיון | ביצוע: רביב כנר

להאזנה וצפייה: שיר "רסיסים" - רביב כנר

מילות השיר:

לֹא רוֹאִים בָּעֵינַיִם, רַק קוֹפְצִים לָאֵשׁ
מָה כְּבָר רָצִינוּ לְבַקֵּשׁ
לְקַבֵּל וְלָתֵת מַה שֶׁיֵּשׁ לְהַחְזִיק בַּיָּדַיִם כָּל יוֹם שֶׁעוֹבֵר
תָּמִיד הוּא כָּכָה מְמַהֵר אֲנִי אִישׁ מְאַחֵר,
רַק בַּלֵּילוֹת עוֹלִים קוֹלוֹת,
שְׁאֵלוֹת אֲבוּדוֹת מְחַפְּשׂוֹת תְּשׁוּבָה,
מַה שֶׁעוֹד לֹא בָּא.
רְסִיסִים
לָמָּה זִכְרוֹנוֹת נִמְסִים?

כַּמָּה שֶׁאֲנִי לֹא כּוֹסִיתִי זֶה נִכְנַס לִי בַּתְּרִיסִים
אֵין עַל מִי לָשִׂים אֶת הָרֹאשׁ
גַּם אִם לֹא שָׁבַרְתִּי – שִׁלַּמְתִּילֵךְ תִּמְצָא עַל מִי לִכְעֹס.
אֵין אֲוִיר בַּשָּׁמַיִם, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִנְשֹׁם
הַכֹּל תָּקוּעַ בַּמָּקוֹם
אֲבָל עוֹד לֹא הִפְסַקְתִּי לַחֲלֹם
אָז קָפַצְתִּי לַמַּיִם כִּי צָרִיךְ לִשְׂחוֹת
בַּמַּיִם לֹא רוֹאִים דְּמָעוֹת
בַּמַּיִם יִשְׁקְעוּ חוֹלוֹת שֶׁזּוֹכְרִים רַק בַּלֵּילוֹת...

שאלות להעמקה ועיבוד:

1. **"אֵין עַל מִי לָשִׂים אֶת הָרֹאשׁ":** מה מייצר את תחושת הבדידות העמוקה של הלוחם?
2. **"כַּמָּה שֶׁאֲנִי לֹא כְּסִיתִי, זֶה נִכְנַס לִי בַּתְּרִיסִים":** מה לדעתכם מסמלים ה"תריסים" והניסיון לכסות ולהסתיר?
3. **"גַּם אִם לֹא שָׁבַרְתִּי – שִׁלַּמְתִּי":** איזה מחיר משלם מי שאינו נראה שבור מבחוץ?
4. **"בַּמַּיִם לֹא רוֹאִים דְּמָעוֹת":** מדוע לדעתכם יש צורך להסתיר את הירטבות הלחיים והבכי? אילו מחירים חברתיים עולים מכך?

חלק ג': דף מקורות – "לב יודע מרת נפשו"

עיון בחברותות מתוך מקורות חז"ל והפרשנים."לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ, וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרַב זָר" (משלי י"ד, י).

1. אבן עזרא (משלי י"ד, י)

"הטעם: כי אין אדם יודע כאב חברו, רק לבו של אדם יודע מרת נפשו..."

2. מלבי"ם (משלי י"ד, י)

"הרופא יוכל לדעת חולי הגוף ומכאוביו על פי חכמת הרפואה, אבל מרירות הנפש אינו מושג לשום רופא, רק הלב לבדו יודע מרת נפשו..."

3. תלמוד בבלי (מסכת יומא, דף פג עמוד א)

"תנו רבנן: חולה אומר צריך [לאכול ביום הכיפורים] ורופא אומר אינו צריך – שומעין לחולה. מאי טעמא? 'לב יודע מרת נפשו'."

שאלות למחשבה מתוך המקורות:

- מה ההבדל לפי המקורות בין פציעת הגוף לפציעת הנפש?
- כיצד קביעת ההלכה ("שומעין לחולה") מלמדת אותנו על חובת האמון וההקשבה לכאבו של הזולת?

יסודות
תורה ודמוקרטיה
מנהיגים ביסודות

חלק ד': משימת סיכום – מ"התנדבות חולפת" ל"ערבות עוטפת"

"וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ" – כיצד אנו כבני נוער וקהילה יכולים ליצור מעטפת יציבה ומכבדת לאורך זמן?

בחרו יעד קהילתי מעשי אחד:

- **החזקת הבית:** יצירת מענה שבועי קבוע לילדי מתמודדים (חונכות, ליווי לחוגים, הפוגה).
- **הסרת מכשולים במרחב הציבורי:** פנייה להנהגת היישוב/הבית ספר להפחתת טריגרים (הימנעות מזיקוקים ונפצים, התאמת עוצמת הגברה באירועים).
- **נוכחות מעשית ושקטה:** אימוץ מרכז שיקום או גוף התנדבותי לסיוע לוגיסטי קבוע מאחורי הקלעים.
- **אחר?**

